Opetus- ja kulttuuriministeriö 16.10.2025
Eduskunta

Valtionvarainvaliokunta
Sivistys- ja tiedejaosto

Asiantuntijalausunto; jaoston kokous 17.10.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys vuoden 2025 kolmanneksi lisätalousarvioksi sisältää opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalle yhteensä 31,5 milj. euroa määrärahalisäyksiä.

Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

Ammatillisen ja lukiokoulutuksen kehittämismomentille esitetään 1 395 000 euron uudelleen budjetointia. Määrärahalla varmistetaan riittävä ja oikea-aikainen rahoitus jo päätettyjen hallituskaudella toteutettavien uudistusten kertaluonteisiin kustannuksiin koskien erityisesti ylioppilastutkinnon digitaalisen koejärjestelmän uudistusta ja kielitaidon suullisen osaamisen arvioinnin sisällyttämistä osaksi ylioppilastutkintoa, englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittamisen mahdollistamista sekä taito- ja taideaineen kokeen suorittamisen mahdollistamista osana ylioppilastutkintoa.

Korkeakouluopetus ja tutkimus

Suomen Akatemian tutkimusmäärärahoista (mom. 29.40.51) ehdotetaan vähennettäväksi 15 milj. euroa. Vähennys aiheutuu maksatusten ajoituksen muutoksesta. Vastaava valtuuden edellyttämä määrärahatarve siirtyy tuleville vuosille. Vähennyksellä ei ole vaikutusta Suomen Akatemian toimintaan. Lisäksi tiedepoliittisten tavoitteiden edistämisen määrärahoista (mom. 29.40.56) ehdotetaan siirrettäväksi kertaluonteisesti Suomen Akatemian toimintamenomäärärahoihin (mom. 29.01.05) tutkimuksen turvallisuutta vahvistavaan hankkeeseen 670 000 euroa. Toimilla kehitetään Akatemian tutkimusrahoitusprosessia sekä vahvistetaan suomalaisen tutkijayhteisön tietoisuutta tutkimuksen turvallisuuteen liittyvistä riskeistä ja niiden asianmukaisesta hallinnasta. Kertaluonteisella määrärahasiirrolla ei ole vaikutusta tiedepoliittisten tavoitteiden edistämisen vakiintuneiden avustusten saajien toimintaan.

Opintotuki

29.70.55 Opintoraha ja asumislisä

Momentille esitetään lisäystä 8,1 milj. euroa, josta korkea-asteen osuus on 5,16 milj. euroa ja muiden oppilaitosten osuus 2,94 milj. euroa. Yhteensä opintorahan saajia oletetaan olevan tänä vuonna noin 329 217, kun niitä oli viime vuonna noin 319 934. Opintorahan saajia on tänä vuonna korkea-asteella noin 7 300 ja muissa oppilaitoksissa noin 2 000 enemmän kuin viime vuonna.

Saajamääräarviota on täsmennetty Kansaneläkelaitokselta saadun uuden arvion perusteella. Opintotuen saajamäärään voi vaikuttaa päätoimisen opiskelun suosio esimerkiksi työllisyystilanteen muututtua.

29.70.57 Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki ja 29.70.59 Koulumatkatuki

Momenttien määrärahatarvetta on täsmennetty Kansaneläkelaitokselta saadun toteutuman perusteella. Koska momenttien menoarvio alittaa momenteille budjetoidun määrärahan, on arvioitu, että määrärahatarvetta voidaan pienentää yhteensä 3,5 milj. euroa.

Taide ja kulttuuri

Suomenlinnan hoitokunnalle (mom. 29.01.11) esitetään 1,8 miljoonaa euroa kuivatelakan poistoputken rikkoutumisen aiheuttamien vaurioiden kiireellisestä korjaustarpeesta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Taiteilijoille myönnettyjen apurahojen tarkistukseen esitetään 179 000 euroa (mom. 29.80.51). Valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) mukaisesti taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkausten tarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä. Taiteilija-apuraha on 1.7.2025 alkaen 2 249,02 euroa/kk.

Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menoihin (mom. 29.80.95) osoitettuun määrärahaa esitetään lisäystä 65 000 euroa. Momentin määräraha on lisäyksen jälkeen 105 000 euroa. Lisäys aiheutuu Vantaan Stenkullan arkeologisista kaivauskustannuksista, jotka johtuvat muinaismuistolain 11 §:n mukaisesta yksityisen rakennushankkeen toteuttajalle myönnetystä kajoamisluvasta.

Muut esitykset

Momentille 29.01.31. Eräät Opetushallituksen menot ja avustukset esitetään 38,5 milj. euron määrärahalisäystä ja vastaavaa tuloarvion lisäystä momentille 12.29.50. rahoitusosuudet Opetushallituksen toimeenpanemiin ohjelmiin.

Lisäysesitykset aiheutuvat VTV:n edellyttämästä vuoden 2025 toisessa lisätalousarviossa toteutetusta budjetointi- ja kirjanpitomenettelyn muutoksesta ja sitä koskevasta tarkennuksesta.